

Voda...

Pojem voda je v chémii definovaný ako zlúčenina dvoch molekúl vodíka a jednej molekuly kyslíka. Pre mnohých však predstavuje synonymum života. Všetci vieme, že bez nej ho niet. Napokon tvorí tri štvrtiny zemského povrchu a až cca 70% ľudského tela. Musíme mať vodu, aby nám narástla zelenina v záhrade, aby sme napojili zvieratá či seba, aby sme sa umyli, zabávali ale aj napríklad vyrábali elektrickú energiu. Používame aj vodné cesty aby sme prepravili tovar a osoby cez moria či oceány. Ani ľudské telo bez nej dlho nevydrží. Keďže považujem za dôležité nie len vyzdvihovanie kladnej stránky vecí, nesmieme zabúdať na to, že voda má aj obrovskú silu. Tisíce ľudí v nej umierajú a voda dokáže zničiť mnoho hektárov pôdy. Preto je na nás, aby sme sa s touto tekutinou naučili lepšie zaobchádzať. O tom, že sa v poslednej dobe stáva stále viac a viac vzácnejšou nemusíme pochybovať. Svedčí o tom dokonca ne jeden vojnový konflikt. Možno ste sa už sami stretli s predpokladom, že v budúcnosti bude práve nedostatok vody (nie ako v súčasnosti žiadanej ropy) príčinou veľkých sporov. Pravdou je, že na sto litrov vody pripadá iba jedna lyžička pitnej. Množstvo vody nám uniká aj vďaka stále rastúcej populácii, odlesňovaniu a rastúcej spotrebe vody v priemysle a poľnohospodárstve. Hospodárstvo spotrebováva až 70% z celkovej spotreby vody.

Problém s vodou nespočíva až tak v jej nedostatku ako práve v nesprávnom zaobchádzaní s touto „miazgou života“. Či už sa jedná o obrovské znečisťovanie z výroby a zo samotných domácností, alebo o nezmyselné plytvanie v niektorých častiach sveta. Zatiaľ čo v jednej krajine sa deti tešia zo skvostných fontán a vodných parkov, v druhej je každá kvapka vzácna. Možno keby sa čo i len o trošku zmenšili nároky na vodu pre šťastlivcov, ktorí žijú na zelenšom kúsku Zeme a priepasť medzi nadbytkom a nedostatkom by sa o kúsok zmenšila, zistili by sme, že skutočným problémom naozaj nie je to, že by vody bolo málo. Chybné je len jej rozdelenie medzi ľuďmi. Vyspelé krajiny sa oháňajú právom na vodu, ale svojim spôsobom oň rozvojové krajiny pripravujú. Napriek tomu, že na celom svete je v dnešnej dobe veľmi populárne „ekologické cítenie“, zmeny sú prakticky nebadateľné a život väčšiny obyvateľov rozvinutých krajín pokračuje bez nejakých obmedzení. Fakt, že ľudia zalomia rukami po prečítaní si dojemného článku o deťoch z Afriky je síce pekný, ale pokiaľ neprináša zmeny v samotnom životnom štýle jedinca, nemá v konečnom dôsledku veľký význam. V tomto prípade platí známe príslovie: „sýty hladému neverí“. Čiže zrejme kým človek priamo nezažije nedostatok vody, nebude sa tým až tak zaoberať.

Čo by však také právo na vodu mohlo priniesť? Právo na vodu samozrejme nemôže znamenať, že sa každému bude zázračne voda zhmotňovať v ladičke alebo v pohári. Musí ju niekto niekde načerpať, prefiltrovať a pripraviť ju pre spotrebiteľov domov. Toto všetko však samozrejme niečo stojí, a tak by právo vo na vodu pre jedného znamenalo, že druhý za to musí zaplatiť. Asi najmožnejším riešením by bolo prostredníctvom daní, aby to pre obyčajného občana nebolo tak očividné.

Vráťme sa ale k znečisťovaniu vody. Možno si to ľudia v tej chvíli neuvedomujú, ale tým, že sme znečistili vodný tok neškodíme len organizmom žijúcim na tom mieste, ale v konečnom dôsledku aj sebe samým. Rôzne toxické látky sa dostávajú do potravinového reťazca, ktoré samozrejme poškodzujú aj naše telo. Niektorým je možno ukradnuté, aké globálne problémy budú mať jedného dňa jeho pravnúčatá. Ale čo ak je problém aktuálny a zasahuje priamo do súčasného života a zdravia ľudí na Zemi? Básnik Samuel Taylor Coleridge v diele „Báseň starých námorníkov“ píše: „Voda, voda, všade voda, ale ani kvapka na pitie“.

Ďalší zarmucujúci trend je kupovať si balené pitné vody v obchodoch, pričom práve tá, ktorú máme doma v kohútiku často podlieha prísnejším kontrolám. Okrem iného týmto podporujeme aj veľké spoločnosti, ktoré obsadením vodných zdrojov bohatnú na jej predaji, pričom sa právo na vodu stáva výsadou. Právo na aspoň minimálne množstvo nezávadnej vody by mal mať každý tak, ako má právo na zdravotnú starostlivosť a vzdelanie. Prístup k týmto veciam nie je voľba výberu, ale základné ľudské právo. Takisto spoločnosti predávajúce vodu vo fľašiach znečisťujú prostredie pri ťažbe a potom pri odpade, hlavne umelými fľašami, pričom približne 25% vody vo fľašiach je určitým spôsobom znehodnotená pre mnohé mikróbové príčiny či pre chyby vo výrobe. Rezolúcia OSN je prvým krokom k tomu, aby svetové spoločenstvo prijalo zásadu: „Voda nemôže byť predmetom súkromného obchodovania, pretože to ju mení na tovar a tak sú porušované ľudské práva. Voda má byť verejným statkom“

Problém pre ľudstvo predstavuje fakt, že príroda nevytvára vodu keď ju potrebujeme a kde ju potrebujeme. Zatiaľ čo sa niektorí topia, na druhom konci sveta iní zomierajú od smädu. Preto je dôležité, aby sme sa snažili preniesť vodu aj tam, kde je vzácnosťou, aby sme kontrolovali jej prúd a napríklad aj v časoch záplav mali z nej úžitok. Síce poznáme mnoho známych tipov, ako šetrne pristupovať k pitnej vode - neignorovať kvapkajúci vodovodný kohútik, šetriť vodou pri sprchovaní a nenechať ju zbytočne tiecť a mnoho ďalších. Na záver si však premietnite, ako pristupujete k pitnej vode vo všedný deň práve vy. Ste s tým spokojný alebo je čas na zmenu?

Lenka Besedová, VII. OB